

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Plzni rozhodl samosoudkyní JUDr. Alenou Hockou v právní věci žalobkyně: **A. B., X**, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, 225 08 Praha 5 (dále jen **ČSSZ**), v řízení o žalobě ze dne 22.12.2014 proti rozhodnutí žalované ze dne 25.8.2014 č.j. X o vdovský důchod,

t a k t o :

- I. **Rozhodnutí žalované ze dne 25.8.2014 č.j. X a jemu předcházející rozhodnutí č. I. č.j. X ze dne 12.5.2014 se z r u š u j í pro nezákonnost a věc se v r a c í žalované k dalšímu řízení.**
- II. **Žádný z účastníků n e m á právo na náhradu nákladů řízení.**

O d ů v o d n ě n í :

Včasnou žalobou ze dne 22.12.2014 se žalobkyně domáhala přezkoumání napadeného rozhodnutí žalované ze dne 25.8.2014 č.j. X. Žaloba byla nejprve podána k věcně nepřislušnému Okresnímu soudu Plzeň-sever, který usnesením ze dne 16.12.2014 č.j. 4 C 310/2014-10 řízení podle §104b odst. 4 zákona č.99/1963 Sb., *občanského soudního řádu* (dále jen *o.s.ř.*), zastavil a žalobkyni poučil o možnosti podat žalobu ke Krajskému soudu v Plzni ve lhůtě jednoho měsíce od právní moci usnesení o zastavení řízení. Žalobkyně v žalobě podané u zdejšího soudu vyjádřila nesouhlas s napadeným rozhodnutím, protože vdovský důchod jí byl přiznán od 5.3.1989 dle § 45 zákona č. 100/1988 Sb., *o sociálním zabezpečení* (dále jen **ZSZ**), i po uplynutí jednoho roku od úmrtí manžela byl splněn nárok na výplatu vdovského důchodu dle § 46 odst. 2 písm. b) ZSZ, když nepřetržitě pečovala o nezaopatřené dítě, dceru D. B. nar. X. 1988, která měla nárok na výplatu sirotčího důchodu po zemřelém otci. Výplata vdovského a sirotčího důchodu trvala nepřetržitě od data přiznání tj. od 5.3.1989 do X. 2014, kdy dcera D. dovršila 26 let věku. Žalobkyně zároveň dne X.2014 dovršila věku 50 let, čímž podle svého názoru splnila podmínky pro nárok na vdovský důchod

dle § 82 odst. 1 zákona č. 155/1995 Sb., *o důchodovém pojištění* (dále jen **zákon**), proto nesouhlasí s výkladovým stanoviskem žalované, že ustanovení § 82 odst. 1 zákona míří na specifické, ale v současné době již neaktuální případy, kdy byl vdovský důchod přiznán před 1.1.1996 a vdova ke dni 1.1.1996 nesplňovala žádnou z podmínek stanovenou zákonem. Žalobkyně sdělila, že k 1.1.1996 splňovala podmínky obou uvedených zákonů, když pečovala o nezaopatřené dítě, proto závěrem navrhla zrušení napadeného rozhodnutí. (*K žalobě připojila kopii napadeného rozhodnutí i usnesení Okresního soudu Plzeň–sever o zastavení řízení.*)

Napadeným rozhodnutím ze dne 25.8.2014 č.j. X žalovaná zamítla námitky žalobkyně a potvrdila *rozhodnutí ČSSZ č. I č.j. X ze dne 12.5.2014*, jímž jí byl podle § 56 odst. 1 písm. a) zákona odňat od 24.5.2014 vdovský důchod. V odůvodnění rozhodnutí ze dne 25.8.2014 žalovaná uvedla, že dnem 1.1.1996 vstoupil v platnost nový zákon upravující oblast důchodového pojištění. Podle § 70 zákona se vdovské důchody přiznané před 1.1.1996 zásadně (s výhradou odlišného ustanovení zákona) považují za vdovské důchody podle zákona č. 155/1995 Sb., a to ve výši, v níž náležely ke dni 31.12.1995. Z toho vyplývá, že vdovské důchody přiznané podle dřívějších právních předpisů se po 1.1.1996 dále řídí právní úpravou zákona č. 155/1995 Sb. Ustanovení § 82 odst. 1 zákona, míří na specifické, ale v současné době již neaktuální případy, kdy byl vdovský důchod přiznán před 1.1.1996 a ke dni 1.1.1996 vdova nesplňovala žádnou z podmínek stanovenou zákonem č. 155/1995 Sb. V takovém případě jí zůstal nárok na vdovský důchod zachován, pokud byly splněny podmínky tohoto nároku stanovené předpisy platnými ke dni 31.12.1995, tedy zejména ZSZ. Na vdovský důchod v tomto zvláštním režimu pak dopadá odstavec 3 citovaného ustanovení, dle kterého takový vdovský důchod zanikne až tehdy, nebude-li vdova splňovat nejenom podmínky nároku stanovené zákonem č. 155/1995 Sb., ale ani předpisy platnými ke dni 31. prosince 1995. Jelikož ovšem žalobkyně ke dni 1.1.1996 splňovala podmínky nového zákona, když pečovala o nezaopatřené dítě a nárok na vdovský důchod jí zanikl až dnem X.2014, ustanovení § 82 odst. 1 a 3 zákona se na její případ nevztahují, proto žalovaná námitky žalobkyně zamítla.

Usnesením Okresního soudu Plzeň–sever ze dne 16.12.2014 č.j. 4 C 310/2014-10 bylo zastaveno řízení o žalobě doručené soudu dne 23.10.2014 proti rozhodnutí ČSSZ ze dne 25.8.2014 č.j. X a žalobkyně byla poučena o možnosti podat žalobu do jednoho měsíce od právní moci usnesení u Krajského soudu v Plzni.

Žalovaná po prodloužení lhůty soudem ve svém vyjádření k žalobě dne 9.2.2015 uvedla mimo jiné, že po důkladném rozboru daného případu na základě zjištěného skutkového stavu a posouzení právní otázky v rámci ČSSZ musí konstatovat, že se připouští dva odlišné názory a tedy dva rozdílné výklady na aplikaci přechodných ustanovení ve vztahu k zániku nároku na vdovský důchod. Dle prvního názoru ustanovení § 82 odst. 1 zákona postihuje výlučně situace, kdy úderem půlnoci 31.12.1995 přestane pojištěnec splňovat podmínky nároku na důchod pouze z důvodu změny právní úpravy. Účelem zákona bylo, aby byl zachován nárok, když ke dni účinnosti nového (přísnějšího) zákona nejsou splněny nové podmínky, ale k tomuto dni trvají podmínky dle předcházejícího zákona. Podle druhého názoru nelze opomenout výklad, který nevychází pouze z výkladu jazykového, ale i

historického a teleologického, a jenž má rovněž oporu v dlouholeté prvostupňové rozhodovací praxi ČSSZ. Ustanovení § 82 odst. 1 zákona se dle tohoto výkladu nevztahuje pouze na vdovy, které pouze a jen ke dni 1.1.1996 nesplňovaly žádnou z podmínek stanovenou zákonem, ale i na vdovy, které podmínky zákona přestaly splňovat kdykoliv po tomto datu, jedná-li se nadále o vdovské důchody přiznané před 1. lednem 1996, tedy přiznané za předchozí právní úpravy. Čistě jazykový výklad § 82 odst. 1 a 2 zákona by tak neodůvodněně preferoval vdovy, kterým nárok na vdovský důchod zanikl před 1.1.1996 a které v dané lhůtě po tomto datu znovu podmínky nároku podle předpisů účinných do 31.12.1995 začaly splňovat, před těmi vdovami, kterým nárok na vdovský důchod k 1.1.1996 trval podle podmínek původní i nové právní úpravy a zanikl až po tomto dni. V případě žalobkyně navíc došlo ke splnění hmotněprávní podmínky pro zachování nároku na vdovský důchod podle předchozí právní úpravy (*dovršení stanoveného věku*) ještě před skončením plnění podmínky pro trvání nároku dle nové i předchozí právní úpravy (*péče o nezaopatřené dítě*). Za této situace ponechala žalovaná rozhodnutí o žalobě na úvaze soudu.

*Ze zaslaného dávkového spisu vedeného žalovanou ohledně žalobkyně vyplývá, že napadené rozhodnutí ze dne 25.8.2014 bylo žalobkyni doručeno dne 27.8.2014. Ze založeného rozhodnutí ČSSZ č. I č.j. X ze dne 12.5.2014, bylo zjištěno, že žalobkyni byl podle ust. § 56 odst. 1 písm. a) zákona odňat od 24.5.2014 vdovský důchod, jelikož tento měla žalobkyně z důvodu péče o dítě nar. X. 1988 a dne X. 2014 toto dítě dovršilo 26 let věku, **toto rozhodnutí však bylo žalobkyni doručeno dle založené dodejky až dne 3.6.2014 (vypraveno dne 2.6.2014), tedy až po datu 24.5.2014, tudíž jí byl tento důchod odňat v rozporu se zněním § 56 odst. 1 písm. a) zákona.** Dále ze založeného rozhodnutí ČSSZ č.j. X ze dne 21.2.2014 adresovaného žalobkyni (*údajně zastupující dítě D., nar. X.1988, ale žádná plná moc od zletilé dcery pro žalobkyni založena není*) vyplývá, že jím byl od 24.4.2014 odňat sirotčí důchod pro D., která dovrší dne X.2014 věk 26 let a nárok na sirotčí důchod zanikne dnem X.2014; dále bylo uvedeno, že ostatní důchodové dávky nadále náleží v úhrnné výši 7.276,-Kč měsíčně.*

Žalobkyně po doručení vyjádření žalované v podání ze dne 9.3.2015 uvedla, že trvá na žalobě, odkázala na znění ZSZ, jehož podmínky pro vdovský důchod splnila, na vyjádření žalované, která sama připustila dvojí výklad přechodných ustanovení ve vztahu k zániku nároku na vdovský důchod a dále na komentář k § 82 zákona od JUDr. Vladimíra Voříška.

Žalovaná v reakci na vyjádření žalobkyně ze dne 31.3.2015 závěrem uvedla, že jelikož žalobkyně ve svém podání pouze zopakovala stanovisko ČSSZ o existenci dvou rozdílných názorů zmíněných ve vyjádření žalované a poukázala zejména na druhý výklad, jenž je pro ni příznivý, aniž by uvedla ve své reakci nové důkazy a nová tvrzení na podporu svého požadavku, nemá důvod své vyjádření ze dne 9.2.2015 nijak měnit či doplňovat. Žalovaná navrhl, aby soud rozhodl o žalobě dle svého vlastního uvážení a svůj závazný právní názor v rozsudku náležitě zdůvodnil s tím, že trvá na nařízení jednání.

Žalobkyně k výzvě soudu v podání ze dne 14.4.2015 sdělila, že trvá na své žalobě a nařízení jednání ve věci. Další důkazy nemá, neboť metodika žalované není volně přístupná veřejnosti. K podání přiložila kopii potvrzení o nepřetržitém pobírání vdovského a sirotčího

důchodu (5.3.1989–23.4.2014) ze dne 10.4.2015 a kopii svého rodného listu k prokázání dosažení věku 50 let (*datum nar. X.1964*).

K výzvě soudu žalovaná v podání ze dne 7.5.2015 osvědčila pravost potvrzení o nepřetržitém pobírání vdovského důchodu žalobkyně (5.3.1989–23.4.2014) ze dne 10.4.2015.

Žalobkyně ve vyjádření ze dne 2.11.2015 sdělila, že nemá možnost prokázat další doklady, není již co dalšího doplňovat a žádala soud o rozhodnutí, který z výkladů je správný.

Ústního jednání u zdejšího soudu dne 17.3.2016 se zúčastnila žalobkyně i zástupce žalované. *Žalobkyně závěrem* požádala soud, aby její žalobě vyhověl s tím, že s ohledem na vše zjištěné předpokládá, že tak bude učiněno; žádné náklady řízení v případě úspěchu ve věci nepožadovala. *Zástupce žalované závěrem* sdělil, že se přiklání k názoru o zachování a tedy trvání nároku na výplatu vdovského důchodu zejména z následujících důvodů: Jedním z nich je přiznání nároku na vdovský a sirotčí důchod před datem 1.1.1996 za účinnosti ZSZ, který trval i po 1.1.1996. Zákon č. 155/1995 Sb. přinesl nové podmínky pro obnovu či zachování nároku, ale to neznamena, že tyto nové podmínky překryjí staré nároky a vůbec se k nim nebude přihlížet; v tomto případě je nezbytně nutné k zachování nároku žalobkyně přihlídnout právě k podmínkám, které trvaly k 31.12.1995, kdy jednou z nich bylo i dovršení věku 50 let a tato podmínka byla splněna X.2014, tedy ještě před dovršením věku 26 let dcery D.; paní žalobkyně ke dni 1.1.1996 splňovala podmínky nároku na vdovský důchod stanovené předpisy platnými ke dni 31.12.1995, nárok na vdovský důchod jí tedy podle ust. § 82 zákona zůstává zachován; tyto podmínky byly žalobkyní plněny ode dne přiznání nepřetržitě dosud, resp. do dne odnětí vdovského důchodu.

Dle § 4 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb. v platném znění (soudní řád správní, dále jen *s.ř.s.*), soudy ve správním soudnictví rozhodují o žalobách proti rozhodnutím vydaným v oblasti veřejné správy orgánem moci výkonné, orgánem územního samosprávného celku, jakož i fyzickou nebo právnickou osobou nebo jiným orgánem, pokud jim bylo svěřeno rozhodování o právech a povinnostech fyzických a právnických osob v oblasti veřejné správy. Ve věcech důchodového pojištění *rozhoduje specializovaný samosoudce*, který má práva a povinnosti předsedy senátu (§ 31 odst. 2, 3 s.ř.s.).

Dle § 78 odst. 1 věta první, odst. 3, 4 a 5 s.ř.s. je-li žaloba důvodná, soud zruší napadené rozhodnutí pro nezákonnost nebo pro vady řízení. Zrušuje-li soud rozhodnutí, podle okolností může zrušit i rozhodnutí správního orgánu nižšího stupně, které mu předcházelo a soud přihlíží ve vztahu k žalobním bodům na rozhodnutí uvedených správních orgánů jako na jeden celek. Zruší-li soud rozhodnutí, vysloví současně, že se věc vrací k dalšímu řízení žalovanému, a právním názorem, který vyslovil soud ve zrušujícím rozsudku nebo rozsudku vyslovujícím nicotnost, je v dalším řízení správní orgán vázán. Podle § 75 odst. 1 s.ř.s. je *pro soud rozhodující skutkový a právní stav*, který tu byl v době rozhodování správního orgánu, a je povinen přezkoumat napadený výrok v mezích žalobních bodů uvedených v žalobě (§ 75 odst. 2 věta první s.ř.s.).

Podle § 50 odst. 1, 2 písm. a) zákona vdovský důchod náleží po dobu jednoho roku od smrti manžela. Po uplynutí doby uvedené v odstavci 1 má vdova nárok na vdovský důchod, jestliže pečuje o nezaopatřené dítě.

Dle § 56 odst. 1 písm. a) zákona zjistí-li se, že nárok na důchod nebo na jeho výplatu zanikl, důchod se odejme nebo jeho výplata se zastaví, a to ode dne následujícího po dni, jímž uplynulo období, za které již byl vyplacen.

Podle § 82 odst. 1 zákona byl-li vdovský důchod přiznán před 1. lednem 1996 a ke dni 1. ledna 1996 vdova nesplňuje žádnou z podmínek stanovenou tímto zákonem, zůstává nárok na vdovský důchod zachován, pokud jsou splněny podmínky nároku na vdovský důchod stanovené předpisy platnými ke dni 31. prosince 1995. Podle odst. 2 došlo-li k zániku nároku na vdovský důchod před 1. lednem 1996, vznikne nárok na vdovský důchod znovu, splní-li se po 31. prosinci 1995 podmínky nároku na vdovský důchod stanovené předpisy platnými ke dni 31. prosince 1995, a to ve lhůtě a ve výši stanovené těmito předpisy. Dle odst. 3 vdovský důchod podle odstavců 1 a 2 se považuje za vdovský důchod podle tohoto zákona s tím, že nárok na vdovský důchod zanikne, nebude-li vdova splňovat podmínky nároku na tento důchod stanovené tímto zákonem ani předpisy platnými ke dni 31. prosince 1995.

Dle § 46 odst. 1 ZSZ ve znění účinném do 31.12.1995 vdova má nárok na vdovský důchod po dobu jednoho roku od smrti manžela. Podle odst. 2 písm. b) a e) téhož zákona po uplynutí doby uvedené v odstavci 1 má vdova nárok na vdovský důchod, jestliže pečuje aspoň o jedno nezaopatřené dítě, nebo dosáhla věku 50 let.

Žalobkyně se v žalobě domáhala zrušení rozhodnutí žalované ohledně odnětí vdovského důchodu z důvodu, že její dcera D. dovršila dne X.2014 věku 26 let a již tedy není nezaopatřeným dítětem, tudíž nejsou splněny podmínky ust. § 50 odst. 2 zákona pro zachování nároku. Žalobkyně pobírala vdovský a sirotčí důchod od 5.3.1989 (tj. od úmrtí manžela) nepřetržitě až do 24.5.2014. V předmětné věci bylo klíčové posouzení, zda se na danou situaci bude vztahovat ustanovení § 82 odst. 1 zákona, když samotná žalovaná připustila, že existují dva odlišné názory a tedy i dva rozdílné výklady na aplikaci tohoto ustanovení ve vztahu k zániku nároku na vdovský důchod.

Jestliže by soud vycházel z čistě jazykového výkladu § 82 odst. 1 zákona, musel by uvést, že vdovský důchod zůstane zachován podle předpisů platných ke dni 31.12.1995 pouze u vdov, které ke dni 1.1.1996 nesplňovali žádnou z podmínek stanovených tímto novým zákonem, a to pouze a jen k tomuto dni. V praxi by to pak znamenalo, že pokud by vdova přestala kdykoliv po datu 1.1.1996 splňovat podmínky nového předpisu, zanikl by tím i její nárok, pokud by nebyl dle nového předpisu obnoven a k podmínkám příznivější předchozí úpravy by se nepřihlíželo. Při výkladu a aplikaci právních předpisů však nelze pomíjet jejich účel a smysl, který není možné hledat jen ve slovech a větách toho kterého předpisu. Smyslem zákona nepochybně není vytváření nespravedlností, když vlastně vdovský/vdovecký důchod je určitou formou kompenzace za ztrátu manžela/manželky, tj. spoluživitele rodiny, tudíž se lze důvodně domnívat, že účelem ustanovení § 82 odst. 1 zákona bylo zajištění ochrany nároků na důchody vzniklé za do té doby platných podmínek, nikoli zhoršení těchto nároků. Striktním

dodržováním jazykového či gramatického výkladu by pak docházelo k přílišnému formalismu, který není žádoucí ani dle názoru Ústavního soudu ČR, jak opakovaně ve svých nálezech vyjádřil.

Ustanovení § 82 zákona reaguje na podstatnou změnu podmínek pro trvání nároku na vdovský důchod stanovených v § 50 odst. 2 zákona oproti podmínkám uvedeným v ZSZ v § 46 odst. 2. Přechodné ust. § 82 odst. 1 zákona je projevem zásady ochrany nabytých práv. Byli-li vdovský důchod přiznán před 1.1.1996, zůstane nárok na tento důchod zachován, pokud ke dni 31.12.1995 vdova plní podmínky ZSZ, které nemohou pominout, i když nesplňuje podmínky nového zákona k 1.1.1996. Uvedené ustanovení proto zachovává trvání nároku po dobu plnění podmínek ZSZ a to i v případě, že jsou současně plněny i podmínky nového zákona. Navíc, co se týká vztahu obou uvedených předpisů, je právě z přechodných ustanovení patrné, že na určité případy se bude nadále vztahovat dřívější právní úprava, a tedy zde zcela neplatí zásada „lex posterior derogat legi priori“ (neboli „*pozdější zákon ruší předchozí*“), protože obě ustanovení upravují jiné situace. Není-li v zákoně výslovně uvedeno, že novou úpravou se dosavadní nároky ruší, pak trvá nárok dále při splnění zákonných podmínek, za kterých byl přiznán, přičemž neznamená, že nové podmínky překryjí staré a vůbec se k nim nebude přihlížet. Je nutné vycházet i z toho, že ze zákona nevyplývá ani náznakem, že by nárok na vdovský důchod zanikl při odpadnutí podmínky podle ZSZ splněné ke dni 1.1.1996, když v mezidobě došlo ke splnění další podmínky dle ZSZ. K další změně zákona o důchodovém pojištění došlo od 1.1.2010 zákonem č. 306/2008 Sb. – ohledně vdovských důchodů se jednalo o čl. II bodu 7, jimiž také nedošlo ke zrušení nároků vzniklých před účinností tohoto zákona. Tyto závěry jsou zcela zřejmé i z publikační činnosti odborníků v oblasti sociálního pojištění JUDr. Vladimíra Voříška i JUDr. Jana Příba, CSc. dlouholetých pracovníků MPSV (*Ministerstvo práce a sociálních věcí*), např. publikace *Důchodové předpisy s komentářem*, JUDr. Jan Příb CSc., JUDr. Vladimír Voříšek, dále 7. aktualizované vydání, nakladatelství ANAG str. 346 a násl., či publikace *Zákon o důchodovém pojištění s komentářem* (Aleš Brejcha a Václav Šantrůček), nakladatelství CODEX Praha 1996, rovněž se této problematice věnoval např. i odborný měsíčník *Národní pojištění* č. 11/2010 (strana 6-7). Nelze přehlédnout ani znění § 82 odst. 3 zákona, dle něhož vdovský důchod podle odstavců 1 a 2 se považuje za vdovský důchod podle tohoto zákona s tím, že nárok na vdovský důchod zanikne, nebude-li vdova splňovat podmínky nároku na tento důchod stanovené tímto zákonem ani předpisy platnými ke dni 31. prosince 1995, tedy i z tohoto ustanovení lze dovodit, že cílem úpravy v § 82 bylo zachování vdovského důchodu při splnění podmínek alespoň dle jedné právní úpravy, tj. ZSZ či zákona.

Rovněž z Meritorní směrnice č. 9/96 MPSV ze dne 26.6.1996, která sice nemá sílu zákona, ale nejedná se o názor jedinice, ale kolektivu zpracovatelů, jíž se řídí i rozhodovací praxe žalované, vyplývá např. ze znění z příkladu č. 4 uvedeného na straně tři, který lze aplikovat na tento spor následující: *Vdovský důchod byl přiznán v roce 1983 a vdova splňovala z důvodu péče o nezaopatřené dítě až do března 1996 podmínky nároku na vdovský důchod stanovené dosavadními i novými předpisy. Poté splňovala již pouze podmínky stanovené novými předpisy, protože pečovala o převážně bezmocné zletilé dítě (protože však nárok na vdovský důchod nepřetržitě trvá, jeho výše zůstává beze změny – nepřepočítává se podle nových předpisů). V listopadu 1996 dosáhla věku 45 let (stanoveného dosavadními*

předpisy pro nárok na vdovský důchod po uplynutí jednoho roku po smrti manžela při dvou vychovaných dětech). V lednu 1997 skončila péče o převážně bezmocné zletilé dítě. Nárok na vdovský důchod jí zůstává zachován, protože splňuje podmínky dosavadních předpisů pro nárok na vdovský důchod. Meritorní směrnice nepochybně byla zpracována i spoluvůrci příslušného zákona, tudíž je zde předpoklad hraničící s jistotou, že je v ní vyjádřen názor, jak v takových či obdobných věcech postupovat. V případě žalobkyně tedy shodně s uvedeným příkladem došlo ke vzniku nároku na vdovský důchod před 31.12.1995, od 1.1.1996 splňovala z důvodu péče o nezaopatřené dítě podmínky nároku na vdovský důchod stanovené dosavadními i novými předpisy, navíc se po celou dobu nedostala do situace, kdy by splňovala podmínky pouze podle nových předpisů. Když tedy vdově uvedené v příkladu č. 4 zůstal zachován nárok na důchod, přestože byl v určitém období přiznán pouze na základě nového předpisu a poté následně splněním podmínky věku byl nárok zachován opět na základě předešlé úpravy, musí být logicky nárok zachován i žalobkyni, která dosažením věku 50 let dne X.2014 vedle stávající péče o nezaopatřené dítě splnila souběžně další podmínku podle ZSZ, přičemž tato je po odpadnutí podmínky péče o nezaopatřené dítě samostatně dostačující k zachování nároku na dosavadní vdovský důchod. Meritorní směrnice je v podstatě metodologickou pomůckou ke sjednocení praxe při aplikaci příslušného právního předpisu, tudíž návodem k jednotnému postupu, přičemž dosud nedošlo k žádné změně v tomto směru.

Odnětím výplaty sirotčího a vdovského důchodu od 24.9.2008 a následné uvolnění výplaty těchto důchodů po dodání potvrzení o pokračování studia dcery (rozhodnutí ze dne 19.8. a 4.11.2008), však nedošlo k zániku nároku na výplatu vdovského důchodu a k novému vzniku nároku, tudíž nárok na výplatu vdovského důchodu žalobkyně trval nepřetržitě od 5.3.1989 do X.2014, což potvrdila i žalovaná.

Nelze také přehlédnout, že sama žalovaná v odůvodnění napadeného rozhodnutí uvedla, že nárok na vdovský důchod přiznaný podle předpisů platných před 1.1.1996 vznikne podle ustanovení § 85 zákona znovu, jestliže se splní některá z podmínek nároku na tento důchod stanovená zákonem č. 155/1995 Sb. do pěti let od zániku původního nároku, ale žalobkyni nárok na vdovský důchod nezanikl, tudíž nemusí znovu splnit některou z podmínek nároku ani dle zákona, jelikož ještě předtím, než jí zanikl nárok na vdovský důchod z důvodu skončení péče o nezaopatřené dítě dovršením 26 let tohoto dítěte, dovršila žalobkyně 50 let věku, takže kvůli splnění této podmínky jí trval nárok na tento důchod nepřetržitě, pouze z důvodu splnění jiné podmínky ZSZ. Rozhodujícím kritériem pro výběr relevantní právní normy zákon určuje okamžik zániku nároku na vdovský důchod z časového hlediska platnosti právních předpisů. V případě, že dojde k zániku nároku na vdovský důchod před 1.1.1996, lze podle § 82 odst. 2 zákona obnovit nárok na tento důchod jednak splněním podmínek vymezených předpisy platnými ke dni 31.12.1995 (§ 46 odst. 4 ve spojení s odst. 2 téhož ustanovení ZSZ), tak i podle § 85 téhož zákona splněním podmínek zákona (§ 50 odst. 4 ve spojení s odst. 2 téhož ustanovení). Pokud však dojde k zániku nároku na vdovský důchod až po 31.12.1995, k obnově nároku může dojít dle § 85 zákona pouze za podmínek stanovených novou právní úpravou (od 1.1.1996 zákon č. 155/1995 Sb.), avšak u žalobkyně nenastal dle přesvědčení soudu i jednoho z názorů žalované zánik nároku žalobkyně na vdovský důchod, tudíž nebyl důvod k vydání rozhodnutí ze dne 12.5.2014 o odnětí tohoto důchodu.

K zachování nároku žalobkyně je nutné přihlídnout právě k podmínkám, které trvaly dle platné právní úpravy k 31.12.1995 (ZSZ). Jednou z nich bylo i dovršení věku 50 let žalobkyní a tato podmínka byla splněna dnem X.2014, což bylo ještě před dovršením věku 26 let dcery D. Nárok na vdovský důchod podle ZSZ fakticky tedy nikdy nezanikl, naopak volně pokračoval splněním další zákonné podmínky dle původního předpisu, tedy zůstává zachován, když ze zákona nevyplývá, že by došlo ke zrušení nároku na vdovský důchod účinností nového zákona v předmětné oblasti a navíc nelze odhlédnout ani od dosavadní praxe a z toho plynoucí i právní jistoty pro pojištěnce, když soud neshledal důvod k jinému závěru. Dle názoru soudu nelze připustit, aby došlo k aplikaci předpisu, který by situaci pojištěnce zhoršil, pokud je zde možnost použít předpis, který ji nezhorší. *Přiznané důchody není třeba posuzovat dle nových předpisů, pokud nárok na ně trvá, což je i tento případ.* Lze tedy uzavřít, že žalovaná se dopustila nezákonnosti, když žalobkyni odňala výplatu vdovského důchodu od 24.5.2014, jelikož jí na tento důchod trval nadále nárok, tudíž nebyly dány podmínky pro jeho odnětí ve smyslu § 56 odst. 1 písm. a) zákona. Mělo být proto postupováno dle znění § 82 odst. 3 zákona (*vdovský důchod podle odstavců 1 a 2 se považuje za vdovský důchod podle tohoto zákona s tím, že nárok na vdovský důchod zanikne, nebude-li vdova splňovat podmínky nároku na tento důchod stanovené tímto zákonem ani předpisy platnými ke dni 31. prosince 1995*), neboť žalobkyně nepřetržitě od přiznání vdovského důchodu dle ZSZ od 5.3.1989 stále splňovala zákonné podmínky pro jeho výplatu. Žalovaná tedy bude nadále postupovat tak, jako postupovala v takovýchto případech i v předchozí době a nebude zavádět nové postupy nemající opodstatnění.

Pro úplnost pak soud uvádí, že v rámci řízení bylo zjištěno i *další závažné pochybení žalované, neboť rozhodnutí č. I ze dne 12.5.2014 o odnětí vdovského důchodu od 24.5.2014 bylo žalobkyni doručeno prokazatelně až 3.6.2014, tedy ji byl vdovský důchod odňat zpětně, což zákon nepřipouští* (§ 56 odst. 1 písm. a) zákona). Žalovaná navíc v rozhodnutí o odnětí sirotčího důchodu uvedla, že ostatní důchodové dávky nadále náleží v úhrnné výši 7.276,- Kč měsíčně, tj. vdovský důchod, tudíž žalobkyni utvrdila v tom, že jí nadále vdovský důchod náleží, jelikož jinou dávku důchodového pojištění žalobkyně nepobírala.

Ze shora uvedených důvodů soud ***napadené rozhodnutí žalované ze dne 25.8.2014 č.j. X a jemu předcházející rozhodnutí č. I. ze dne 12.5.2014 č.j. X zrušil pro nezákonnost*** spočívající v nesprávné aplikaci právního předpisu (§ 78 odst. 1 věta první, odst. 3, 4 s.ř.s.) a věc vrátil žalované k dalšímu řízení (*výrok I. rozsudku*).

Žalovaná v této věci vydá nové rozhodnutí, kterým obnoví výplatu vdovského důchodu žalobkyni ode dne od 24.5.2014, čímž bude realizovat rozsudek zdejšího soudu sp. zn. 16Ad 108/2014 ze dne 17.3.2016. Právním názorem soudu je žalovaná vázána (§ 78 odst. 5 s.ř.s.).

O náhradě nákladů řízení (*výrok II. rozsudku*) bylo rozhodnuto dle § 60 odst. 1 s.ř.s. věta první, podle něhož má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Žalobkyně mající úspěch ve věci však nepožadovala náklady tohoto řízení před soudem.

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost *ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení* ve dvou písemných vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, 657 40 Brno, který o kasační stížnosti rozhoduje.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. *Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.*

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s.ř.s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Plzni dne 17. března 2016

JUDr. Alena Hocká
samosoudkyně